

EPV Tuulivoima Oy
Frilundintie 7
65170 VAASA

Viite / Hänvisning

Vähänkyrön tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointi

Asia / Ärende

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi: Vähänkyrön tuulivoimapuisto

Hankkeesta vastaava: EPV Tuulivoima Oy

Hankkeesta vastaavan YVA- konsultti: Ramboll Finland Oy, Terveystie 2, 15870 HOLLOLA

Yhteysviranomainen: Länsi-Suomen ympäristökeskus, PL 262, 65101 VAASA

Arviointiohjelma on saapunut yhteysviranomaiselle: postitse 7.4.2009. Ohjelma on laadittu suomeksi, tiivistelmä on lisäksi ruotsiksi.

YVA – menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun asetuksen (713/2006) 6§ hankeluettelossa kohdassa 7) energian tuotanto, ei ole mainintaa tuulivoimaloista, joten ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei sovelleta hankeluettelon perusteella, vaan YVA- lain 4§ perusteella. Sen mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA- asetuksen mukaisen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hankkeesta vastaavan kysely ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeesta on kirjattu YVA- asiana 17.11.2008. Länsi-Suomen ympäristökeskus on 15.12.2008 päätöksessään LSU-2008-R-64 todennut, että hankkeeseen on sovellettava YVA- lain 6§ mukaista menettelyä, koska hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Päätöksessä todetaan, että hanke on suuri ja alue, jolle se aiotaan perustaa, on laaja (YVA- asetus 7§ kohta 1a) ja b)). Tuulivoimapuiston keskeisimpiä todennäköisiä haitallisia merkittäviä ympäristövaikutuksia ovat vaikutukset maisemaan, luonnon monimuotoisuuteen, maankäyttöön, ihmisten elinolosuhteisiin ja virkistykseen, ja mahdolliset vaikutukset kulttuuri- ja luonnonperintöön on myös selvitettävä (YVA- asetus 7§ kohta 2c)).

Hankkeella on vaikutuksia myös alueen liikenteeseen, varsinkin rakentamisaikana. Meluhaittojen kuten ja muidenkin haittojen kohdentuminen riippuu tuulivoimayksiköiden lopullisesta sijoittumisesta.

YVA- menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA- menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä, sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään. Arviointiohjelmasta saatujen lausuntojen ja kannanottojen sekä selvitysten perusteella laaditaan seuraavassa vaiheessa ympäristövaikutusten arviointiselostus.

Arviointiselostuksessa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen kokoaa eri tahoilta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA- asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. YVA- menettely päättyy tähän. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on liitettävä mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin. Päätöksen tekijän on todettava päätöksessään, miten lausunto on otettu huomioon.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeesta on Länsi-Suomen ympäristökeskus tehnyt päätöksen 15.12.2008 LSU-2008-R-64(531).

Alueiden käytön suunnittelua ja rakentamista säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki.

Alueella on vielä voimassa Vaasan rannikkoseudun seutukaava, jossa ei ole käsitelty tuulivoimaa.

Maakuntavaltuuston hyväksymässä ja ympäristöministeriön vahvistettavana olevassa Pohjanmaan maakuntakaavassa hankealue sijoittuu taajamien ja merkittävien liikennereittien ulkopuolelle, ja koillis- ja itäosaltaan Kyrönjokilaaksoa seurailevan kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi osoitetulle alueelle. Alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä tulee edistää alueiden kulttuuri- ja luonnonarvojen säilymistä. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa on otettava huomioon maisema- alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, erityispiirteet ja ajallinen kerroksellisuus.

Hankealuetta ei ole maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi (tv). Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että suuren tuulivoimapuiston rakentaminen edellyttää varausta maakuntakaavassa. Liitto on juuri käynnistänyt vaihekaava 2:n, jossa selvitetään mm. tuulivoimalle soveltuvia alueita. Vaihekaavaa varten laaditaan erillinen selvitys koskien koko maakunnan aluetta, ja lähtöaineistoksi otetaan muun muassa kaikki tiedossa olevat tuulivoimahankkeet.

Hankealueella ei ole voimassa tai vireillä olevaa yleiskaavaa eikä asemakaavaa.

Suunnittelutarveratkaisulle on maankäyttö- ja rakennuslain mukaan ehdoton luvanmyöntämiseksi 137.4§, jossa todetaan, että rakentaminen ei saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Jälkimmäinen koskee erityisesti hankkeita, joissa lain ympäristövaikutusten arvioinnista mukainen menettely on tarpeen.

Lähtökohtaisesti hankkeen tulevaa toteuttamista varten on tarpeen asemakaava.

Hankkeen vaikutusalue on osittain laaja ja vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen ennalta arvioiden merkittäviä.

Yleispiirteisen suunnittelunkin tarpeet täsmentyvät kun asianmukaiset vaikutusselvitykset on tehty. Yleensä kaavoituksen aikatauluja, selvityksiä ja suunnittelua olisi eduksi yhdistää tuulivoimahankkeen suunnittelun kanssa. YVA- menettelyyn ei kaavoitusmenettelyjä ole yhdistetty.

Tuulivoimaloiden ja sähköasemien rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista rakennuslupaa. Rakennuslupaa hakee alueen haltija. Luvan edellytys on, että YVA- menettely on päättynyt ja Ilmailulaitokselta on saatu tuulivoimaloille lentoturvallisuuden varmistamiseksi lupa. Ilmailulain (1242/2005) 159§ mukaan yli 30 metriä korkeiden rakennelmien, rakennusten ja merkkien rakentamiseen tulee olla ilmailuhallituksen myöntämä lentoestelupa. Myös puolustusvoimien lausunto on tarpeen.

Ympäristönsuojelulain mukainen kunnan viranomaisen ympäristölupa tarvitaan, jos tuulivoimalan toiminnasta saattaa aiheutua lähiasutukselle naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Ympäristölupa-asiassa otetaan huomioon muun muassa voimalasta aiheutuva melu sekä lapojen pyörimisestä syntyvä valon ja varjon liike. Melu- ja liikennevaikutusten selvitykset ovat tärkeitä ympäristöluvan tarpeen arvioimiseksi.

Tuulivoimalaitosten kytkentä sähköverkkoon edellyttää liittymissopimusta. Hankkeen liitännä olisi alueverkkoon. Alueverkkoyhtiö vastaa kantaverkon liittymisvaatimusten täyttymisestä kantaverkon liityntäpisteissään.

Voimajohtojen rakentaminen edellyttää rakentamis-, tutkimus- ja lunastuslupia.

Teiden ja maakaapeleiden rakentamiseen tarvitaan asianmukaiset luvat.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää myös sopimuksia maanomistajien tai aluetta hallinnoivan viranomaisen kanssa.

Hanke, sen tarkoitus, sijainti ja esitetyt vaihtoehdot

Hankkeesta vastaavan mukaan tuulivoiman lisärakentamiselle Suomessa ja Etelä- Pohjanmaalla on lukuisia perusteita ekologisesti kestävässä energiantuotantomuotona. Sen energian lähde on uusiutuva ja ympäristövaikutukset vähäisiä verrattuna fossiilisia polttoaineita käyttäviin voimalaitoksiin. Ilmastomuutoksen hillitseminen edellyttää voimakasta hiilidioksidipäästöjen vähentämistä. Valtioneuvosto on periaatepäätöksessään edellyttänyt maakuntaliitot lisäämään maakuntakaavoihin varauksia tuulivoiman tuotantoalueille. Suomen velvoitteiden täyttämiseksi tarvitaan myös maalle rakennettavia tuulivoimalaitoksia, ja on etsittävä niille tuulisuusominaisuuksiltaan ja rakennettavuudeltaan soveltuvia alueita.

Arviointiohjelma koskee Vähänkyrön kuntaan suunniteltua noin 760 hehtaarin kokoista hankealuetta. Suunniteltu sijoituspaikka on Kyrönjoen eteläpuolisella metsä- peltoalueella noin viiden km etäisyydellä Vähänkyrön taajamasta ja melko samalla etäisyydellä eteläpuolella sijaitsevasta Laihian kuntakeskuksesta.

Alueelle on tarkoitus rakentaa noin 20 kpl (tiivistelmän mukaan 20- 25 kpl) kooltaan 3-5 MW tuulivoimalaa. Tuulivoimapuiston kokonaiskapasiteetti olisi yhteensä 60 - 100 MW.

Tuulivoimaloiden etäisyydet ovat noin 500 metriä. Niiden korkeus voi 3 MW voimaloiden osalta olla noin 150 kun roottorin lapa on yläasennossa, 5 MW voimaloiden osalta noin 180. Masto yksinään voi olla noin 100 tai 120 metriä korkea. Yhden tuulivoimalaitoksen rakentamiseksi tarvitaan noin 40 m x 60 m alue.

Tuulivoimalaitoksia palvelemaan tarvitaan rakennus- ja huoltotieverkosto. Tiet tulevat olemaan sorapintaisia ja niiden leveys keskimäärin noin 6 metriä. Suunnittelussa hyödynnetään mahdollisimman paljon alueella jo olevaa tiestöä. Tielinjojen sijoittuminen tarkentuu ympäristövaikutusten arvioinnin edetessä ja maanomistajien kanssa tehtävien sopimusten mukaan.

Hankealueelle tarvitaan arviointiohjelman mukaan uusi sähköasema, johon tuulivoimalaitokset kytketään maakaapelein.

Sähkönsiirron liityntä olisi suunnittelualueen pohjoispuolella kulkevaan Tuovila- Mäntylä 110 kV jännitteiseen voimajohtoon.

Ohjelman mukaan hankkeessa tarkastellaan kahta vaihtoehtoa, toinen on nollavaihtoehto eli hanketta ei toteuteta, ja toinen, että hanke toteutetaan noin 20 (- 25) tuulivoimalaitoksen laajuus-

nessa. Kokoluokan lisäksi arvioinnissa tarkastellaan ja pyritään optimoimaan yksittäisten tuuli-voimalaitosten sijaintia ja vaikutuksia.

YVA- menettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

YVA- menettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Kuulutus ja arviointiohjelma ovat olleet virallisesti nähtävillä 20.4. – 20.5.2009 virka- aikana Vähänkyrön ja Mustasaaren kuntien virallisilla ilmoitustauluilla. Kuulutus ja arviointiohjelma on myös toimitettu kuntien pääkirjastoon nähtäville samaksi ajaksi. Kuulutus on julkaistu sanomalehdissä Vasabladet ja Pohjalainen 19.4.2009. Kuulutus ja arviointiohjelma on myös julkaistu Länsi-Suomen ympäristökeskuksen internetsivuilla osoitteessa

www.ymparisto.fi/lsu/yva-vireilla

Tiedotus- ja keskustelutilaisuus hankkeen arviointiohjelmasta on pidetty 23.4.2009 Vähäsäkyrössä Savilahtitalolla.

Hankkeella on maakunnallinen useamman hankkeen yhteinen ohjausryhmä, koska hankkeesta vastaavalla on useita hankkeita vireillä, sekä kunnallinen seurantaryhmä. Arviointiohjelmassa mainittua kunnallista ohjausryhmää ei ole erikseen.

Arviointiohjelmasta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: Vähänkyrön kunnanhallitus, Vähänkyrön kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Mustasaaren kunnanhallitus, Mustasaaren kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Österbottens förbund- Pohjanmaan liitto, Museo- virasto, Pohjanmaan museo, Pohjanmaan TE- keskus, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry ja Fingrid Oyj, Länsi- Suomen lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto, Kyrön seudun luonnonsuojeluyhdistys ry, Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys ry ja Vaasanseudun riistanhoitoyhdistys.

3. YHTEENVETO SAAPUNEISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Pyydettyjä lausuntoja on saapunut 7 kappaletta ja mielipiteitä 9 kappaletta. Jälkimmäisissä on yhteensä 10 allekirjoittajaa.

Lausunnoissa kunnilla/ niiden ympäristöviranomaisilla ei ole huomautettavaa ohjelmasta. Muissa lausunnoissa esitetään mm. maisemavaikutusten tarkastelualueen laajentamista, pidetään osittain epäselvänä mitä selvityksiä aiotaan tehdä, painotetaan maisema- ja yhdyskuntarakenteellisten vaikutusten selvitysten merkitystä tässä hankkeessa, esitetään että hankealueen arkeologinen arvo tulee selvittää, painotetaan selvityksiä vaikutuksista retkeilykäyttöön ja metsästysmahdollisuuksiin, uhanalaiseen lajistoon ja/tai luontotyyppeihin, melu- ja varjostus selvitysten huolellista laatimista sekä esitetään luonnontilaisimpien kallioalueiden välttämistä rakennettaessa.

Nykytilanteen kuvausta tulisi parantaa mm. maankäytön osalta. Hankkeen selkeää havainnollistamista (havainnekuvat ym.) toivotaan.

Saapuneissa mielipiteissä esitetään lisäselvityksiä tai painotetaan ohjelmassa esitettyjä. Avoimia kysymyksiä, joista halutaan lisäselvityksiä, on paljon. Liikenteen lisääntyminen kylien läpi nähdään ongelmana, ja muita sopivia reittejä ehdotetaan. Mielipiteissä nousevat muutoinkin esiin mm. ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kuten metsätalouteen ja virkistykseen kohdistuvat haitalliset vaikutukset, liikenne- ja tiestökysymykset. Melu- ja välkehaittoja halutaan ehkäistäväksi mm tuulivoimalaitosten sijoittamisella kauemmas asutuksesta, myös turvallisuuskysymykset ja turvaetäisyydet kiinnostavat. Arkeologisen kulttuuriperinnön selvittämistä edellytetään useassa kannanotossa, samoin kulttuurimaiseman huomioimista korostetaan. Luontoselvitysten osalta painotetaan esimerkiksi linnuston, erityisesti kan lintujen, selvittämistä sekä esitetään hyönteislajiston selvittämistä. Vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen esitetään

seurattavaksi ja opastettua kierrosta hankealueella lähikylien asukkaille. Taloudelliset vaikutukset, mm. kiinteistöjen arvoon, ja korvauskysymykset mainitaan myös.

Lausunnot ja mielipiteet esitetään alla osittain lyhenneltynä. Kopiot alkuperäiskappaleista on liitteineen toimitettu hankkeesta vastaavalle, joten kaikki esitetyt kommentit ja tiedot siirtyvät sellaisenaan hankkeen suunnittelijoille.

Saapuneet lausunnot:

Vähänkyrön kunnanhallitus

Kunnanhallitus esittää lausuntonaan, ettei sillä ole huomautettavaa Vähänkyrön tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Vähänkyrön kunnan ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta on hyväksynyt lausunnokseen rakennustarkastajan päätösesityksen, jossa todetaan, ettei sillä ole huomautettavaa Vähänkyrön tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Mustasaaren kunnan ympäristöjaos

Ympäristöjaos on hyväksynyt lausunnokseen aluevastaavan esityksen, että ohjelmassa esitetyt arvioinnit ovat riittävät Mustasaaren osalta.

Österbottens förbund- Pohjanmaan liitto

Pohjanmaan liiton mielestä ohjelmasta ilmenevät pääosin ne asiat, jotka arviointiohjelmassa on YVA- asetuksen 9§ mukaan esitettävä. Arviointiohjelma on raportoitu osittain erittäin lyhyesti. Arviointiohjelman esitettyä monipuolisempi raportointi ja esimerkiksi viisto- ja havainnekuvien esittäminen jo arviointiohjelmassa olisivat havainnollistaneet hankkeesta saatavaa kokonaiskuvaa. Arviointiohjelmassa on yksi kuva kahdesta tuulivoimalasta Ruotsissa. Kuva olisi vaatinut selventävää tekstiä tuulivoimaloiden suuruudesta ja vastaavuudesta Vähänkyrön tuulivoimahankkeeseen.

Liitto tuo esille arviointiohjelman lähinnä kohtiin 4-6 liittyviä korjaus- ja täydennystarpeita sekä muita näkökohtia.

Liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin

Esitettyjen strategioiden, suunnitelmien ja ohjelmien lisäksi hankkeen toteuttamiseen liittyy myös Pohjanmaan maakuntakaava. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on tuotu esille, mutta VAT: ien tarkistamisesta ei ole mainintaa. Valtioneuvosto otti tuulivoiman rakentamiseen kantaa päätöksessään 13.11.2008 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta. "Maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin." Lisäksi kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevassa erityistavoitteessa on sanottu "Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat. Näillä alueilla alueidenkäytön on sovellettava niiden historialliseen kehitykseen".

Pohjanmaan maakuntakaava

Pohjanmaan liiton maakuntavaltuusto hyväksyi Pohjanmaan maakuntakaavan 29.9.2008. Maakuntakaava on ympäristöministeriössä vahvistettavana. (Arviointiohjelman kohdassa 5.2.2 on väärä tieto. Maakuntakaava lähetettiin tammikuussa 2009 ympäristöministeriöön vahvistettavaksi). Maakuntakaavassa on osoitettu neljä tuulivoimaloiden aluetta (kaksi merelle sijoittuvaa ja kaksi mantereelle sijoittuvaa). Maakuntakaavassa merelle sijoittuvat on osoitettu Korsnäsin ja Siipyyn edustalle ja mantereelle sijoittuvat Raippaluodon ja Bergön länsiosiin. Nämä alueet ovat jo toteutumassa. Samalla kun maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntakaavan, se hyväksyi

seuraavan ponnen: "Maakuntavaltuusto edellyttää, että kaavoitusprosessin jatkuessa otetaan huomioon erityisesti maakunnan energiahuolto. Tavoitteena on vähentää riippuvuutta uusiutumattomista energialähteistä ja lisätä maakunnan omien uusiutuvien energialähteiden käyttöä." Pohjanmaan liitto käynnisti keväällä 2009 vaihekaava 2, joka käsittelee energiahuoltoa, erityisesti tuulivoimaa. Vaihekaavan yhdeksi lähtökohta- aineistoksi otetaan tiedossa olevat tuulivoimahankkeet.

Tämän otsikon alla olisi hyvä tuoda esille meneillään olevat muut lähialueen tuulivoimahankkeet;

- Kristiinankaupungin edustan merituulipuisto (PVO-Innopower)
- Kristiinankaupungin Siipyyn edustan merituulipuisto (Suomen merituulipuisto)
- Kristiinankaupungin Metsälän tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Korsnäsin edustan merituulipuisto (WPD)
- Maalahden tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Raippaluodon tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Närpiön Nixmossenin tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Närpiön Finnsätretin tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Bergön länsiosan tuulipuisto (Fortum)
- Teuvan tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Ilmajoen –Kurikan tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)

Sijainti ja nykyinen maankäyttö

Pohjanmaan liitto esittää, että hankealue ja sen ympäristön nykyinen maankäyttö kuvataan esitettyä laajemmalla alueella ja monipuolisemmin. Hankealue sijoittuu Vaasan kaupunkiseudun ydinalueelle ja esimerkiksi vain 10 km:n etäisyydelle Vaasan lentokentästä. Liikenteessä tulee kuvata hankealueen lähiympäristön teiden lisäksi myös valtatie, rautatie sekä lentoliikenne (meneekö lentoreittejä hankealueen päältä).

Kaavoitustilanne

Seutukaava

Todettakoon, että voimassaolevassa seutukaavassa ei ole käsitelty tuulivoimaa. Arviointiohjelmaan tulee lisätä ote voimassa olevasta Vaasan rannikkoseudun seutukaavasta.

Maakuntakaava

Pohjanmaan maakuntakaavassa hankealuetta ei ole osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi. Hankealueesta noin viidesosa sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaalle alueelle.

Arviointiohjelmassa on esitetty ote Pohjanmaan maakuntakaavasta, niin että siihen on piirretty päälle hankealue. Ote tulee kuitenkin esittää ilman piirrosta koko sivun kokoisena ja rajata niin, että myös Vaasa näkyy.

Maakuntakaavassa osoitettuja aluevarauksia ja kehittämisperiaatemarkintöjä tulisi kuvata laajemmalla alueella (maisemallisten vaikutusten tarkastelualueelta aina Vaasaan asti) kuin mitä arviointiohjelmassa on kuvattu. Pohjanmaan liiton mielestä ainakin seuraavilla maakuntakaavassa osoitetuilla aluevarauksilla ja kehittämisperiaatemarkinnoilla on vaikutusta hankkeeseen.

Hankealue sijoittuu kahden valtakunnallisesti arvokkaan jokilaakson, Kyrönjokilaakson ja Laihianjokilaakson väliselle alueelle kaupunki- maaseutu- vuorovaikutusvyöhykkeelle kaupunki-kehittämisen (Vaasan kaupunkiseutu) vyöhykkeen rajapintaan. Kaupunki- maaseutu- vuorovaikutusvyöhykemerkinnällä osoitetaan kaupunkiseutuun liittyvää vyöhykettä, jolla kehitetään erityisesti kaupungin, hyvien liikenneyhteyksien ja maaseudun vuorovaikutukseen perustuvaa elinkeinotoimintaa, etätyötä ja asumista. Kaupunkikehittämisen vyöhykemerkinnällä osoitetaan

Vaasan seudun yhtenäisen yhdyskuntarakenteen aluetta, joka muodostaa maakuntakeskuksen ydinalueen.

Kyrönjoen kulttuurimaisema on maakuntakaavassa osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi (osa hankealueesta sijoittuu tälle alueelle). Merkintään liittyvissä suunnittelumääräyksissä sanotaan, että alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä tulee edistää alueiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Lisäksi Kyrönjokilaakso on osoitettu matkailun vetovoima- aluemerkinä. Kyrönjokea länsipuolitse seuraileva Kyrönkankaan tie on osoitettu kulttuurihistoriallisesti merkittävänä tielinjauksena. Maakuntakaavassa on osoitettu myös pyöräilyreitit Kyrönjoen varteen sekä melontareitti.

Yleiskaava

Arviointiohjelmassa on yleiskaavan osalta ristiriitaista tietoa. Toisaalla sanotaan, että hankealueella ei ole voimassa tai vireillä olevaa yleiskaavaa ja toisaalla, että alueen yleiskaavoituksesta ja kaavamutoksesta neuvotellaan kunnan kanssa.

Arvioitavat vaihtoehdot

YVA- asetuksen mukaan arviointiohjelmassa on esitettävä hankkeen vaihtoehdot, joista yhtenä vaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen. Hankkeen arvioitavat vaihtoehdot ovat vaihtoehto 0: Hanketta ei toteuteta ja Vaihtoehto 1: Toteutetaan enintään 25 tuulivoimalaitosta. Tuulivoimalaitokset ovat 3-5 MW. Arviointiohjelmassa ei ole tuotu esille muita vaihtoehtoja eikä siitä ilmene onko tarkastelussa ollut tai arvioinnin aikana rajattu muut vaihtoehdot pois. Toisaalta kohdassa 6.12 Vaihtoehtojen vertailu sanotaan, että eri vaihtoehtojen vaikutuksia vertaillaan kvalitatiivisen vertailutaulukon avulla. Vertailutaulukkoon kirjataan vaihtoehtojen keskeiset ympäristövaikutukset. Samalla arvioidaan vaihtoehtojen ympäristöllinen toteutettavuus.

Arvioitavat ympäristövaikutukset

Arviointiohjelmassa on tuotu esille etukäteen arvioidut keskeiset tässä hankkeessa arvioitavat vaikutukset: Vaikutukset luontoon ja vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen (vaikutukset maisemaan ja maankäyttöön, virkistykseen). Pohjanmaan liiton mielestä tässä hankkeessa nousevat esille maisemavaikutukset sekä alue- ja yhdyskuntarakenteelliset vaikutukset.

Vaikutukset maisemaan

Hankealue sijoittuu tasaiselle nuorta metsää kasvavalle tai hakkuualueelle sekä osittain peltoalueelle, joka on valtakunnallista kulttuurimaisema- aluetta. Koska alue on tasaista ja puusto nuorta tai puutonta ja tuulivoimalaitokset korkeita (vähintään 100 m), tuulivoimalaitokset näkyvät kauas aina 15 km päähän. Liiton mielestä maisemallisten vaikutusten tarkastelualueen tulisi laajentaa vielä sekä Isoonkyröön että Vaasaan päin niin että tarkastelualue ulottuu noin 15-20 km päähän hankealueesta. Arviointiohjelman mukaan arviointia varten laaditaan maisema- ja kulttuuriympäristöanalyysi, ja arvioinnissa tarkastellaan erityisesti vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaisiin maisemiin (Kyrönjokilaakson kulttuurimaisema ja Laihianjoen kulttuurimaisema).

Arvioinnin toteuttaminen

Arviointiohjelmassa tuodaan esille, että ympäristövaikutusten arviointi tulee perustumaan pitkälti olemassa oleviin selvityksiin ja meneillään oleviin ja arviointimenettelyn aikana tehtäviin lisäselvityksiin, kartoituksiin, inventointeihin jne. Hieman epäselväksi jää, mitä selvityksiä aiotaan tehdä.

Sähkönsiirto

Arviointiohjelmassa tulee esittää myös kartalla alustava suunnitelma sähkönsiirrosta tuulipuiston sisältä valtakunnalliseen sähköverkkoon. Arviointiohjelman mukaan tuulivoimapuiston alu-

eelle rakennetaan uusi sähköasema ja se liitetään hankealueen pohjoispuolella kulkevaan Tuovila- Mäntylä voimajohtoon lyhyillä liittymisjohdoilla.

Lopuksi

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan suuren tuulipuiston rakentaminen edellyttää varausta maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluevarauksia kyseessä olevan Vähänkyrön tuulipuistohankkeen alueelle. Vaihekaava 2, joka käsittelee tuulivoimaa, on käynnistynyt keväällä 2009. Vaihekaavaa varten laaditaan erillinen selvitys koskien koko maakunnan aluetta, ja lähtöaineistoksi otetaan muun muassa kaikki tiedossa olevat tuulivoimahankkeet.

Pohjanmaan museo

Pohjanmaan museo toteaa, että hankealueella ei ole Museoviraston rekisteröimiä muinaisjäännöksiä. Reijo Taittosen kirjoittamassa Vähänkyrön esihistoriassa vuodelta 1999 (ISBN 951-98365-0-0) sivulla 140 kirjoittaja kuvaa vuosikymmeniä sitten hajotetun rökkiöryhmän Saarensivun Karinkuusenkalliolla. Taittosen kuvaama kohde sijaitsee hankealueella ja Pohjanmaan museon 7.4.2009 saaman yhteydenoton mukaan Taittosen kirjassa on kuvattu vain osa Karinkorven alueen rökkiöistä. Pohjanmaan museo edellyttää, että hankealueen arkeologinen arvo selvitetään ja työ tehdään Museoviraston ohjeistamana.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

SLL: n Pohjanmaan piiri toteaa, että tuulivoimalaitosten rakentaminen on suotavaa kansainvälisten ja kansallisten ilmastotavoitteiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden saavuttamiseksi. Voimalaitosten suunnittelussa, sijoittelussa ja rakentamisessa on kuitenkin huomioitava, ettei voimaloista aiheudu merkittävää haittaa voimalaitosalueen luonnolle, maisemakuvalle ja lähiseudun asukkaille.

Vähänkyrön tuulivoimapuisto sijoittuisi kunnan valtakunnallisesti arvokkaan Kyrönjoen viljelylakeuden reunalle. Koska tuulivoimaloilla on kiistattomia maisemavaikutuksia, on eri voimalaitosvaihtoehtojen maisemavaikutuksia tarkasteltava huolella. Maisemakuvan muutoksia tulisi tarkastella havainnekuvin kaikista ilmansuunnista.

Tuulivoimaloiden sijoituspaikkoina tulisi välttää alueen luonnontilaisimpia kallionlakialueita ja mahdolliset vaikutukset alueen uhanalaiseen lajistoon ja / tai luontotyyppeihin on selvitettävä. Myös vaikutukset retkeilykäyttöön ja metsästysmahdollisuuksiin on huomioitava. Vaikkei hankealueella juurikaan ole asutusta, on voimaloiden aiheuttamia varjostus- ja meluongelmia tarkasteltava riittävällä huolellisuudella.

Suunnitellun tuulivoimapuiston alueella on jo nyt runsaasti metsäautoteitä ja traktoriuria. Niitä tulisi hyödyntää tuulivoimapuiston rakentamisen ja huoltoverkoston suunnittelun yhteydessä.

Saapuneet mielipiteet:

Mielipide 1 kaksi allekirjoittajaa

Kirjoittajat omistavat tilan hankealueen sisällä. He toteavat, että talousmetsillä on suuri vaikutus tilan talouteen ja ne ovat merkittävä osa muun maatalouden ohella. Talousmetsiä on aktiivisesti hoidettu hyvien metsänhoito- ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja osa tulee 10 vuoden sisällä päätehakkuuvaiheeseen.

Lisäksi tilalla on sitouduttu sukupolvenvaihdon yhteydessä luopumistukiehtoihin, joiden mukaisesti ei jatkajien saa pirstoa maatilaa vaan tila on säilytettävä kokonaisuutena sen ajan kuin luopujat saavat luopumistukieläkettä. Tilan minkään osien luovuttaminen vaatii Maatalousyrittäjäeläkelaitoksen hyväksynnän aina ja siltä on pyydettävä sitova ennakkoratkaisu. Kirjoittajat eivät halua, että tuulimyllyjä sijoitetaan heidän alueelleen. Se estäisi talousmetsien hoitoa ja kasvatusta.

Mielipide 2

Kirjoittaja esittää seuraavaa:

Yleistä

Kuntaministeri on sanonut "Kuntien olisi kuunneltava asukkaita herkillä korvalla". Vähässäkyrössä tämä ei ole toteutunut. Johto ja valitut edustajat ajavat tuulivoimaa kuin käärmettä pulloon. Kukaan ei kanna huolta asukkaille aiheutetuista haitoista. Kunnan johto on tiennyt hankkeesta yli vuoden ja nyt järjestetään asukkaille kuulemis- vaan ei vaikuttamistilaisuus. Saatu tietokin oli luokkaa: ei vielä tiedetä tai vasta suunnitellaan. Kunta antaa virheellistä tietoa tulevasta kiinteistöverosta ja ilmoittaa sen olevan 300 000 €, joka on ilmeisesti maksimi, voi olla huomattavasti pienempikin. Saatu tieto alueen laajuudesta, myllyjen korkeudesta ja määrästä, asutuksen läheisyydestä jne. on ollut muutenkin epäluotettavaa. Kunnan hakema oikeusvaikutteinen asemakaava tuli maanomistajille täytenä yllätyksenä eikä vielä tiedetä mitä se tuo tullessaan. Arviointiohjelmassa kiinnitetään verraten vähän huomiota ihmisten viihtyvyyteen, joka kuitenkin on alueella asuville hyvin tärkeä asia. Asunnon hankinta on ihmisen elämän suurimpia investointeja. Asunto hankitaan sellaiselta alueelta missä viihdytään ja voi harrastaa halumiaan asioita. Jo hankevaiheessa tuulipuisto vähentää alueen viihtyvyyttä monella tavalla. Arviointiohjelma ei voi muutamassa kuukaudessa ottaa niitä kaikkia huomioon.

Tuulivoimalaitosten sijoittuminen

Alue pitäisi rajata siten, etteivät voimalat tule liian lähelle asutusta, vaan vähintään 1 km lähimmistä asunnoista. Ilmoituksessakin todetaan, että Laihian suuntaan on asumaton tilaa 5,5 km ja Tuovilan suuntaan n. 10 km. Missään ei ole esitetty perusteluja 500 m etäisyydelle. Syy ei saa olla yksittäisen maanomistajan ja yhtiön välinen vuokrasopimus, eikä se, että yhtiö haluaa tuulivoimapuiston juuri tähän. Mitkä ne perustellut syyt ovat? Tuulen voimakkuus ei muutu, vaikka myllyt olisivat kauempana asutuksesta. Kaavoittajan pitäisi rajata alue riittävän kauas asutuksesta ja ympäristöviranomaisen valvoa, että kaikkia määräyksiä ja normeja noudatetaan. Lopputuloksena varmaan saadaan Kyrönjoen kulttuurimaisema tuhotuksi ja 800 ha kyröläistä luontoa pirstotuksi tiellä, sähkölinjoilla ja tuulimyllyillä, vastineeksi 0,0 jotain valtakunnan kokonaisenergian tarpeesta.

Rakennus- ja huoltotiet

Rakennusaikaisia vaikutuksia on vähätelty eikä kokonaiskuljetustarvetta ole mitenkään arvioitu. Se tulee olemaan useita tuhansia autokuormia, esimerkkinä betoniperustukset. Yhden tilavuus voi olla n. 650 m³ eli n. 60- 70 autokuormaa. Lisäksi massojen vaihto, teiden tekoon murskeiden ajot, myllyjen osat, koneiden kuljetukset ym. Olemassa oleva tieverkostoa ei ole perustettu mitenkään. Se ei routa-aikana kestä edes henkilöautoliikennettä keväisin. Lähimmät talot ovat vain muutaman metrin päässä teistä, joten melu- ja värinävaikutukset tulevat olemaan huomattavat, eikä melutasojen ohjearvoissa voida mitenkään pysyä (55 dB päivisin). *Ehdotus:* Torkkolantie ja Vellimäentie jätetään sivuun rakennusaikaiselta liikenteeltä ja tehdään oikotie Vaasa- Vähäkyrö maantieltä suoraan murskauspaikealle ja sieltä suoraan Vähänevantien kautta Saarensivun metsäautoteille. Toinen vaihtoehto olisi tie alueen itäpuolelta Saarensivukylän ja Tapoilankylän rajalta Vähäkyrö- Vaasa maantieltä Tapoilan metsäautotielle ja edelleen Saarensivun metsäautotielle.

Muinaisjäännökset

Hankealueella on ainakin kaksi rekisteröityä muinaishautaus, jotka esim. Reijo Taittonen mainitsee Vähäkyrön historiaa käsittelevässä kirjassaan. Yksi on peruskartassa kohdassa Uudenhaanmäki ja toinen kohdassa Palomäki. Lisäksi hankealueella on muinaishautoja, jotka pitäisi kartoittaa ennen rakennuslupien myöntämistä, esim. kohdassa Perämäki on useita kaivausjälkiä ja hautaraunioita. Alueella on perimätiedon mukaan Suomen sodan aikaisia asumusten raunioita ja rakennelmia.

Ehdotus tarkasteltavan vaikutusalueen rajauksesta

Meluvaikutuksia tarkastellaan ohjelman kohdan 6.3 mukaan kilometrin säteellä.

Melumittauksia pitäisi suorittaa jo ennen rakennuslupien myöntämistä saman tehoisilla ja korkeisilla myllyillä eri sää- ja tuuliolosuhteissa, jotta arvot olisivat todellisia. Meluarvot ovat paljon riippuvaisia myllyihin käytettyjen komponenttien laadusta. Esim. vaihteistojen laadulla ja siipien muotoilulla on suuri merkitys melutasoon. Mittauksia ei saa korvata tietokonesimulaatiolla, koska se ei voi mitenkään vastata todellisia meluarvoja, tämän tehoisia myllyjähän ei vielä

missään ole käytössä. Jos tietokonesimulaatiolla saadut arvot myöhemmin todetaan liian alhaisiksi eikä asuinalueilla saavuteta riittävän alhaisia meluarvoja (45 dB), myllyjä tuskin enää puretaan, vaan keksitään jotain selityksiä asialle.

Virkistystoimintaan kuuluvat vaikutukset

Alueen virkistyskäyttö on lähinnä metsästys, koiraharrastus, urheilusuunnistus, hiihto, vaellus, lintuharrastus, metsänhoito, marjastus ym.

Metsästysoikeudet on yleensä vuokrattu Vähänkyrön metsästysseuralle. Tuulipuiston alue pienentää seuran metsästysmaita 8%, joten sillä on suuri merkitys seuran metsästys- ja kilpailutoiminnalle. Metsästyskautena tapahtuu vilkasta ajokoetoimintaa ajokoirille, hirvikoirille ja kanakoirille lähes jokaisena viikonloppuna. Hirvikanta on ollut alueella runsas ja hirvenmetsästystä tapahtuukin melkein joka viikonloppu metsästyskauden aikana.

Ainakin rakentamisaikana kaikki metsästys- ja koiraharrastus on pakko lopettaa alueella. Yksistään räjäytys- ja kaivuutöistä aiheutuva meteli tekee harrastukset mahdottomaksi ja riistaeläimet kaikkoon alueelta.

Rakennusaika kestää kaksi vuotta ja tilanteen normalisoituminen harrastusten kannalta kestää useita vuosia. Rakennusajan jälkeenkään ei tilanne paljon parane, koska myllyjen aiheuttama taustamelu sotkee koiran äänet. Tuomarihan antaa pisteitä koiralle haukun kuuluvuuden, äänen sävyn ym. perusteella.

Arviointisuunnitelmassa virkistyskäyttö on ohitettu hyvin lyhyesti, vaikka sillä on merkitystä monelle harrastajaryhmälle, oikeastaan metsästys on ainoana mainittu. Virkistyskäytöllä on suuri merkitys alueen viihtyvyyteen. Pitäisi joskus muistaa, että asukkaat olivat täällä ensin ja muuttivat tänne siksi, että täällä voi harrastaa luontoon liittyviä asioita.

Vaikutukset linnustoon

Vaikutusalueella pesii ja soidintaa ainakin seuraavia metsäkanalintuja: metso, teeri, metsäpyy, peltopyy. Joillakin on useita soidinpaikkoja, metsolla kaksi kartan kohdassa Perämäki. Miten soidinpaikat suojellaan rakennusaikana ja sen jälkeen, mikä on suojelualueen suuruus?

Teerellä on alueen pelloilla useita soidinpaikkoja. Metsäpyy on nykyään aika harvinainen, mutta pesii alueella ja sitä voi nähdä joitakin yksilöitä päivittäin. Muita suhteellisen harvinaisia lintuja löytyy: kurki, lehtokurppa, mustarastas, laulurastas, palokärki, erilaisia tikkoja, sinitiainen, kuusitiainen, pyrstötiainen, hömötiainen.

Tuulivoimapuisto sijaitsee juuri hanhien, kurkien ja joutsenten muuttoreitillä. Miten voidaan arvioida linnustolle aiheutuvia vahinkoja kun näin suuria ja korkeita myllyjä ei ennen ole tehty? Edellä kirjoitettuun viitaten en usko, että arviointiohjelma voisi muutamalla käynnillä selvittää kaikki alueen lintulajit, varsinkaan harvinaisia.

Mielipide 3

Kirjoittaja esittää seuraavaa:

1. Ohjelmassa on tärkeää selvittää, mitä haittavaikutuksia ihmisten terveydelle ja asumisviihtyvyydelle on suurten tuulivoimalaitosten sijoittamisesta lähelle vakituista asutusta. Hankealueen etäisyys lähimmistä tilakeskuksista on 500 m ja lähimmästä haja-asutuksesta 70 m. Mäelle sijoitettu 5 MW yksikkö roottoreineen on siiven yläasennossa ollessa maksimikorkeudeltaan noin 200 m. Kuulemistilaisuudessa selvisi, että näin suurista yksiköistä ei ole Suomesta aikaisempaa kokemusta. Kuinka voimakas on voimalan aiheuttama ääni? Mitä haittaa on roottorin lapojen välkehinnästä? Onko roottorin lapojen jäätyminen tehokkaasti estettävissä? Jos lavat jäätyvät, kuinka suurella alueella irtoavat jäänkappaleet aiheuttavat onnettomuusriskin asutukselle, alueella työskenteleville tai alueen virkistyskäytölle?
2. Alueen linnustonselvityksessä on kartoitettava esimerkiksi kanalintujen esiintyminen ja soidinalueiden suojelumahdollisuudet. Alueella esiintyy mm. metso ja palokärki. Erään kokeen luontotarkkailijan mukaan lintujen muuttoreitti kulkisi alueen yli. Kun saadaan selville, mitkä lajit mahdollisesti muuttavat alueen yli, voidaan tunnetusta lajityypillisestä käyttäytymisestä arvioida, kuinka suuren riskin tuulivoimalat aiheuttavat muuttaville parville. Tärkeää on myös saada eri lajeista tietoja, jotka koskevat kaikkia vuodenaikoja.

3. On tehtävä myös selvitys alueen hyönteislajistosta suunnitelluilla rakennuspaikoilla. Hanke-alue on hyvin monimuotoinen. Metsien ikä vaihtelee tuoreista hakkuuaukioista metsiin, joita ei ole hakattu kymmeneen vuosiin. Pelloilla, valtaojien varsilla ja suoalueilla on oma lajistonsa.
4. On selvitettävä mahdollisuuksia hankealueen rajaamiseksi Kyrönjokilaakson vanhan kulttuuriympäristön ulkopuolelle. Arviointiohjelmassa todetaan, että ”Koillis- ja itäosaltaan hankealue sijoittuu maakuntakaavassa Kyrönjokilaaksoa seurailevan kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi osoitetulle alueelle.”
5. Alueella on esihistoriallisia hautapaikkoja, joista osa on merkitty karttaan, mutta osa on vain paikallisten asukkaiden tiedossa. Alueella on myös perimätiedon mukaan Suomen Sodan (1808- 09) ajalta peräisin olevia rakennusten raunioita. Nämä kohteet on selvityksessä tarkistettava.
6. Elinkeinojen suhteen on selvitettävä vaikutus maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Oleellisia tekijöitä ovat voimaloiden, maakaapelien ja tiestön vaatimat hakkuut ja liikkumisrajoitukset.
7. On tunnettua, että suuret muutokset asuinympäristössä ovat riski ihmisten mielenterveydelle. Metsä on monelle suomalaiselle vahva tasapainottava tekijä. Alueella on monenlaista virkistyskäyttöä alkaen lenkkeilystä ja hiihdosta marjastukseen, luontokuvaukseen, koirien koulutukseen ja metsästyksen. Nyt toteutettava asukaskysely pitäisi toistaa muutaman vuoden kuluttua ihmisiin kohdistuvien vaikutusten selkeämmäksi toteutukseksi. Tällaisen seurannan tuloksia voitaisiin hyödyntää tulevilla hankkeilla.
8. Useimmille suunnitellun tuulivoimapuiston läheisyydessä asuville tuulivoimala on uusi ja vieras asia. Ehdotan, että Torkkolan ja Saarensivun kyläasukkaille järjestetään opastettu retki tuulivoimapuistoon, jossa on mahdollista esittää kysymyksiä tuulivoima-asiantuntijalle ja puiston läheisyydessä asuville ihmisille.

Mielipide 4

Kirjoittaja esittää seuraavaa:

- Alueen liikennöinti rakennusaikana kasvaa huomattavasti. Kylän asutukselle ja tiestölle aiheutuu haittaa raskaiden ajoneuvojen liikenteestä rakennusaikana ja mahdollisten tulevien huoltoajojen osalta.
- Metsätalouden normaali harjoittaminen alueella vaikeutuu tai lakkaa, koska nykyään aktiivisessa metsätaloustyössä oleviin metsiin suunnitellut 20- 25 tuulivoimalaitosta vaativat oman tilansa. Lisäksi jokaiselle laitokselle tehtävät järeät tiet, kaapelointityöt ja sähköasema vaativat laajaa metsän puuston poishakkuuta, joka tuhoaa metsän käytön lopullisesti.
- Hankealueen etäisyys lähimpään vakituiseen asutukseen on vain 500 metriä. Meluhaitta ja laipojen pyörimisestä aiheutuvan välkehtimisen vaikutukset tulisi tarkemmin selvittää. Suomessa ei tähän mennessä ole ollut näin suuria yksiköitä eikä ole kokemusta niiden aiheuttamista melu- ja välkehtimishaitoista.
- Alueella on useita esihistoriallisia hautapaikkoja, joita ei ole tutkittu eikä merkitty karttoihin. Alueet tulisi tarkemmin selvittää ja tutkia tässä yhteydessä.
- Vaihtoehto 0, hanketta ei toteuteta: Tulisi selvittää, miten vastaava sähkömäärä tuotetaan jossakin muualla kuin esitetyllä alueella. Se on erittäin lähellä vakituista asutusta, aktiivisessa metsätaloustyössä ja asukkaiden virkistyskäytössä ympäri vuoden. Tämän suuruusluokan tuulivoimalaitosta ei tulisi sijoittaa suunnitellulle alueelle Vähäankyröön, vaan jonnekin muualle, joka ei ole näin lähellä vakituista asutusta eikä Kyrönjoen kulttuurimaisemaa.

Mielipide 5

Mielipiteen esittäjä pitää hanketta täysin sopimattomana aiottuun paikkaan, ottaen huomioon aiheutuvat suuret haitat kyläyhteisölle. Lisäksi hän toteaa, että

- Valtakunnallisesti arvokas Kyrönjoen kulttuurimaisema sivuaa aluetta; onko kulttuurimaisemalla enää merkitystä jos 20 tuulivoimalaa vaikuttaa ja näkyy takana olevalla metsäalueella.
 - Metsä: Selvityksestä käy kiistatta ilmi kuinka linnusto ja muu eläimistö kärsii tai katoaa alueelta. metsä on myös ikiaikaisesti tarjonnut paikkakuntalaisille ja kauempaakin tullee marjastus-, metsästys ja sienestysmahdollisuudet sekä luonnon moninaisuuden.
 - Tiestö: Selvityksessä todetaan, että tullaan mahdollisuuksien mukaan käyttämään rakennushankkeen toteuttamisessa jo olevia teitä. Nämä tiet kulkevat pienten kylien asutusten läpi. Alun perin tiet on tarkoitettu vain asukkaiden käyttöön ja ne ovat kapeita, mutkaisia ja huonopohjaisia. Tuulivoimapuisto vetää paljon kävijöitä ja lisää liikennettä sietämättömästi, puhumattakaan rakennus- ja huoltoliikenteestä.
 - Ääni- ja heijastushaitta: Kun suunnitelmassa on näin massiivinen hanke, on melu- ja heijastushaitta ennen kokematon. Missä on saman volyyminen tuulivoimala yhtä ympäristölle uhanalaisessa paikassa? Noin 180 m korkeat tuulivoimalat näkyvät todella kauas yli puiden, ja melu- ja heijastushaitat ovat sen mukaiset.
- Kirjoittaja vastustaa hankkeen toteutumista aiotussa paikassa ja toivoo sille parempaa paikkaa joita myös Vähästäkyröstä löytyy.

Mielipide 6

Kirjoittaja omistaa metsäpalstan hankealueen sisällä, jossa sijaitsee myös hänen vapaa-ajan asuntonsa kiinteistöineen sekä vapaa-ajan käyttöön tarkoitettu laavu. Vapaa-ajan asunnolla on tärkeä merkitys kenneltoiminnalle, harrastuksille ja vapaa-ajan asuntona. Hän esittää seuraavia seikkoja selvitettäväksi:

- vaikutukset asuntojen ja loma-asuntojen arvon alenemiseen ja korvausmenettelyt
- tuulimyllyn siipien välkehtimisen vaikutukset ihmisiin ja meluvaikutukset sekä selvitys teknologian kehityksestä näissä asioissa. Inkoon Bärölandetissa purettiin vuonna 2005 välkehtimisen ja melun vuoksi. Loma-asutusten lähellä oli silloin 2 MW myllyt.
- turvallisuuskysymykset, kuten siipien jäätyminen ja jäiden tippuminen
- aiheutuva turvavyöhyke, kokonaisuudessaan kartalle merkittynä, ja sen vaikutukset virkistyskäyttöön, kenneltoimintaa ja metsästyksen
- rakentamisen aikaiset vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, erityisesti hankkeen vaatimien kuljetusten osalta; kulkuneuvojen määrä, vaikutukset ihmisiin ja turvallisuudelle, melu- ja pölyhaittojen vaikutus ihmisiin ja rakennuksiin
- metsästyskoirien liikenneonnettomuusriski, koska alueella on huomattavasti metsästys- ja kennel- ja kilpailutoimintaa
- rakennusaikaiset kulkuyhteydet kirjoittajan vapaa-asunnolle, myös fasaanitarhaustoiminnan takia tarvittavat päivittäiset kulkuyhteydet
- kirjoittajan palstalle kulkevan tien perustamisesta maksetut kustannukset, miten sen käyttöikeudesta menetellään
- etäisyydet vapaa-ajan ja vakituksille asunnoille. 500 m on aivan liian lyhyt etäisyys. Tieteelliset tutkimukset osoittavat tuulivoimasta lähtevän melun mallinnusten usein menneen pieleen, esim. mallinnuksesta G.P. van Bergin tutkimukset. Laskennassa oletettiin melun laskevan 45 dB:n tasolle 500 m etäisyydellä. Todellinen tarvittava etäisyys oli 1500 m.
- muuttolintujen törmäysriski. Kirjoittaja on seurannut muuttolintuvirtaa alueella kymmeniä vuosia pohjois-eteläakselilla, joka kattaa koko hankealueen. Esim. joutsen, kurki, hanhi ja sorsa, joilla on myös levähdys- ja ruokailupaikkoja hankealueella. Törmäysriski koskee myös muita alueella pesiviä lintuja. Selvitykset pitää tehdä kahtena pesimä- ja muuttoajan jaksena. Tutkimuksessa on käytettävä alan asiantuntijoita.
- miten teeri- ja metsokannat reagoivat näin radikaaleihin elinolosuhteiden muutoksiin. Tämän selvittäminen on erityisen tärkeää. Hankealueella on vahva metsäkanalinnusto, jolla on alueella pesimis- ja soidinalueet. On tärkeä huomata, että tutkimuksissa on todettu erityisesti teeren kuolleisuuden olevan korkea voimajohtoalueen läheisyydessä. Todennäköisesti asia on samankaltainen myllyjen läheisyydessä
- haitat alueella oleville paljon käytetyille koirien kilpailumaastoille, asiantuntijoita käyttäen.

- haitat fasaanitarhalle rakennusaikana tapahtuvista räjäytystöistä ja rakennusmelusta sekä valmistumisen jälkeen aiheutuvasta melusta ja välkehtimisestä. Lisäksi, mikäli tarhalla esiintyy kuolemia häiriöistä johtuen, kuka on korvausvelvollinen ja miten korvaus tapahtuu.
- miten näin mittava hanke välittömässä läheisyydessä muuttaa Kyrönjoen kulttuurimaisemaa
- 3D maisemamallinnokset on tehtävä. Niiden tulee olla kaikkien nähtävänä tarpeeksi ajoissa esim. paikallisissa lehdissä ja internetsivuilla.

Kirjoittaja toteaa lopuksi, että on järjetön ajatus toteuttaa tämän kokoluokan hanke taajamien lähialueille, ja että Suomessa on täysin asumatonta tilaa, joten hän esittää nollavaihtoehtoa. Hän kysyy vielä, mistä voidaan varmuudella päätellä 5 MW tuulimyllyistä johtuvat ympäristökysymykset ja hänen edellä mainitsemansa haitat.

Mielipide 7

Kirjoittaja toteaa, että tuulivoimatiedotustilaisuudessa ehdotettiin uutta tieyhteyttä hänen omistamiensa asuntalon ja kiinteistön läheisyydestä. Hän ei tule sallimaan tieyhteyksiä hankealueelle kiinteistön liepeiltä tai omistamiensa maa- ja metsäalueiden kautta. Hän omistaa hankealueen rajojen sisällä maa- ja metsäalueita, eikä ole suostuvainen sijoittamaan tuulivoimaa mailleen vaan kannattaa nollavaihtoehtoa. Mikäli tuulivoima tulee asuinkiinteistön lähelle muiden omistajien maille, vaatimus on, että välimatka hänen asuinrakennukseensa on vähintään yksi kilometri. Tältäkin etäisyydeltä melu- ja välkehdintähaitat on selvitettävä perusteellisesti.

Mielipide 8

Kirjoittajan käsityksen mukaan tuulivoimapuiston häiriöt asutukselle tulisivat olemaan lähinnä raskaasta liikenteestä aiheutuvia ja kohdistuisivat etenkin Torkkolan kylän asutukseen ja Saarensivun Vellimäelle.

Torkkolaan kohdistuvat häiriöt voisi saada kokonaan pois rakentamalla hankealueelle uusi tie Merikaarron ja Torkkolan kylien välisen peltoaukean kohtaan. Kyseinen tie palvelisi samalla myös alueella toimivaa kallion louhintayritystä ja nykyiset raskaasta liikenteestä aiheutuvat Torkkolan kyläasutukseen kohdistuvat häiriöt jäisivät pois.

Olisi myös tarkoituksenmukaista tutkia mahdollisuus rakentaa tieyhteys Torkkolan ja Saarensivun yksityisteiden välille, jolloin Saarensivun Vellimäkeen kohdistuvat hankkeen rakennuskaikaiset häiriöt jäisivät kokonaan pois.

Mielipide 9

Kirjoittaja esittää seuraavaa koskien liikennettä hankealueelle rakentamisvaiheessa ja sen jälkeen:

Arviointiohjelman mukaan rakennus- ja huoltotieverkoston suunnittelussa käytetään olemassa olevaa tiestöä. Verkosto olisi kuitenkin rakennettava niin, ettei liikenne kulje kylien kautta asutuksen läpi.

Esimerkiksi Vellimäentien ja Torkkolantien varrella on useita asuin- ja talousrakennuksia, muutamat melkein tiessä kiinni. Tiet ovat sorateitä. Aasukkaat kärsivät melusta ja pölystä. Raskaiden ajoneuvojen synnyttämä tärinä vahingoittaa rakennusten perustuksia. Rakennukset muodostavat näköesteitä, jotka aiheuttavat vaaratilanteita. Torkkolantie on kapea, joten kohtaamiset ja ohittamiset ovat paikoin erittäin hankalia tai mahdottomia jopa henkilöautoille.

Nykyinen liikenne mainituilla teillä koostuu maatalouden liikenteestä (leveät koneet, puimurit, traktoriliikenne), puutavaran kuljetuksista, soran ja murskeen ajosta, jätehuollon kuljetuksista, yksityisestä autoliikenteestä sekä Torkkolantiella sen varrella sijaitsevan sikalan rehu-, eläin- ja lietekuljetuksista. Lisäksi tiet ovat lenkkeily- ja pyöräilykäytössä. Osa pyöräilijöistä on koulu-laisia.

Jos tähän vielä lisätään tuulivoimapuiston rakennusvaiheen arvattavasti lähes ympärivuorokautinen rekkaliikenne, käy tilanne sietämättömäksi kylän asukkaille. Toisaalta myös rakennusvaiheen rekkakuljetukset hidastuvat kapean tien ja edellä mainitun muun liikenteen vuoksi, ja vaaratilanteita syntyy. Valitusten tekoon tulee myös tarvetta.

Liikenne Vaasa- Vähäkyrö valtatieltä tulisi ohjata muualta kuin kyläasutusten läpi.

Muita huomautuksia:

Hankealueella on muinaisia hautaröykkiöitä, joita ei ole vielä merkitty karttoihin. Niiden sijainti pitäisi selvittää ja suojelu varmistaa ennen töiden aloittamista.

Valtakunnallisesti arvokas ja suojeltu Kyrönjoen perinnemaisema tarveltyy liian lähelle asutusta tunkevan tuulivoimapuiston vuoksi.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelmavaihe on tärkeä osa YVA- menettelyä joten ohjelma tulisi laatia huolellisesti. Yhteysviranomaisen arvioi ohjelmaa siitä näkökulmasta mitä edellytetään ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa ja asetuksessa arviointiohjelman sisällöstä ja esittää lausunnotaan täydennystarpeita, huomioiden myös saadun palautteen.

Seuraavassa vaiheessa eli arviointiselostuksessa on YVA- asetuksen 10 § mukaan kaikki 9 § mukaan arviointiohjelmassa edellytetyt tiedot lisäksi esitettävä muutoinkin tarkistettuina.

Tiivistelmä

Tiivistelmä on suppea kuten arviointiohjelmakin. Siinä on kuitenkin pääosin käsitelty keskeiset asiat.

Arviointiselostuksessa myös tiivistelmän kattavuuteen on kiinnitettävä huomiota. Siitä tulee käydä ilmi kaikki oleelliset seikat ja arvioinnin tulokset.

Hankekuvaus

Tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, maankäyttötarpeesta ja hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin sekä hankkeesta vastaavasta on kuvattu arviointiohjelmassa.

Tässä vaiheessa kuitenkin kuvauksessa olisi jo ollut täydentämistarpeita. Ne on otettava huomioon arviointiselostuksessa.

Hankkeen perustelut yleisellä tasolla on esitetty. On positiivista, että myös sisämaan alueita tutkitaan tuulivoiman näkökulmasta. Hankealueen paikan valinnan perustelut olisi kuitenkin pitänyt myös selkeästi esittää, myös erityisesti siltä osin kuin hanke osittain on valtakunnallisesti arvokkaalla alueella.

Tuulivoimalaitosten sijoittumista hankealueelle ei tässä vaiheessa ennen selvityksiä vielä voida kuvata täsmällisesti, vaikka se luonnollisesti kiinnostaa osallisia. Olisi kuitenkin eduksi esittää muutamia erilaisia malleja, jotta asia havainnollistuisi. Myös sijoitus- tai muista perusteista, jotka vaikuttavat voimalaitoksista saatavaan tehoon, voisi kertoa yleisellä tasolla enemmän. Ne kuitenkin vaikuttavat lopullisiin ratkaisuihin, vaikka selvityksissä, YVA- prosessissa tai kaavoitus- ja lupavaiheessa esiin tulevat rajoitukset on otettava huomioon.

Hankkeesta vastaavan muut tuulivoimaprojektit Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntaliittojen alueella tulisi seuraavassa vaiheessa kuvata hieman tarkemmin, niin että niiden yhteiskapasiteetti ja – vaikutukset tulisivat esille. Olisi mm. syytä kuvata koko hankeryhmän suunniteltu liittymisen kanta- tai alueverkkoon paremman kokonaiskuvan saamiseksi yhteisvaikutuksesta.

Muut tiedossa olevat tuulivoimahankkeet yhtiön omien lisäksi olisi syytä myös jossain muodossa esittää, koska suurella määrällä hankkeita on yhteisvaikutuksia kanta- ja alueellisen verkon kehittämiseen. YVA- hankkeina vireillä olevat aloitetut hankkeet sekä hankkeet joista Länsi- Suomen ympäristökeskus on tehnyt päätöksen YVA- menettelyn tarpeesta, löytyvät internetsivuilta.

Voimassa olevat valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet tulee esittää muiltakin osin kuin energiahuollon ja tuulivoimaloiden osalta siltä osin kuin ne saattavat koskea hanketta tai sen vaikutusalueita.

Ympäristön nykytilan yleiskuvaus

Ympäristön nykytilan kuvausta tulee laajentaa ja korjata tiedot arviointiselostusvaiheessa hyvän arvioinnin pohjaksi. Runsaampi kuvitus ja karttamateriaali nopeuttaisi kokonaiskuvan saamista hankealueesta.

Maa-alueiden omistus- kohdassa olisi hyvä jossain muodossa esittää myös hankealueeseen rajautuvien alueiden omistustilannetta (yksityinen/ muut), koska jotkut vaikutukset kohdistuvat myös varsinaisen hankealueen ulkopuolelle.

Kaavoitustilanne- kohdassa on kuvattu vain vahvistettavana oleva maakuntakaava. Voimassa olevan seutukaavan kartta olisi myös esitettävä, koska seutukaava on juridisesti sitova tilanne kunnes uusi kaava saa lainvoiman. Kaavojen tavoitteiden, kaavamääräysten ja suunnitteluohjeiden yms. pitää soveltuvin osin olla myös mukana, koska kaavojen ohjausvaikutuksesta ei lukija muuten saa riittävän selkeää kuvaa. Kaavaotteiden tulisi olla kookkaita jotta luettavuus parani. Arviointiselostuksessa kaavoitustilanteen kuvausta tulee täydentää ja sen pitäisi olla yksiselitteinen. Kaavoilla on aina oleellinen merkitys hankkeen toteuttamismahdollisuuksille ja aikatauluille.

Karttaa jolla on kuvattu hankealueella ja sen läheisyydessä olevat rakennukset, on täydennettävä. Tarkastelu on ilmeisesti tehty vain peruskartalta, ja asutusta voi olla enemmän kuin nyt esitetyllä kartalla. On tarkistettava myös mahdollisesti jo myönnetty tai vireillä olevat lupahakemukset. Nämä tiedot olisivat tarpeen jo arviointiohjelmavaiheessa. Vanhemmat kartat voivat antaa virheellisen kuvan alueen luonteesta. Myös muut oleelliset toiminnot, ja erityisesti herkäät häiriytyvät kohteet, on selvitettävä ja tuotava vielä esille.

Myös erityisesti valtakunnallisesti arvokkaat alueet on esitettävä siten, että niiden tarkka rajaus ja suhde hankealueeseen on yksiselitteinen.

Vaihtoehtojen käsittely

Hankkeessa on vain kaksi vaihtoehtoa, nollavaihtoehto ja vaihtoehto 1. Vaihtoehdossa 1 on tarkoitus toteuttaa noin 20- 25 tuulivoimalaitosta (tiivistelmän mukaan noin 20, hankkeesta vastaavan internetsivujen mukaan enimmillään 20 kpl) ja lisäksi on mm. todettu, että kokoluokan lisäksi arvioinnissa tarkastellaan ja pyritään optimoimaan yksittäisten tuulivoimalaitosten sijaintia ja vaikutuksia. Tarkastelumenettelyn kuvaaminen olisi ollut tarpeen ja se tulee selventää jatkossa.

Vertailun selkiyttämiseksi tulee vielä tutkia, voidaanko tästä tarkasteluaiheesta muodostaa selkeästi erillinen vaihtoehto tai vaihtoehtoja.

On ymmärrettävää, ettei tuulivoimalaitosten tarkasta lukumäärästä hankealueella ole tässä vaiheessa varmaa tietoa, koska selvitysten tulokset ja muu suunnittelu tulevat vaikuttamaan siihen. Tuulivoimalaitosten laskettu maksimimäärä olisi kuitenkin syytä ilmoittaa yhtenäisesti.

Vaihtoehtojen niukkuus tulee aina perustella ja kuvata mahdolliset pois jätetyt vaihtoehdot. Arviointiohjelmassa ei ole asiaa käsitelty tarkemmin.

Vaihtoehtojen vertailu esitetään ohjelmassa suoritettavaksi kvalitatiivisen vertailutaulukon avulla. Vertailutaulukkoon on tarkoitus kirjata keskeiset niin myönteiset, kielteiset kuin neutraalitkin ympäristövaikutukset.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelmassa on lyhyesti kuvattu etukäteen arvioiden keskeiset Vähänkyrön tuulivoimaisuushankkeessa arvioitavat rakentamisen ja toiminnan aikaiset ympäristövaikutukset. Kohdassa Tiivistelmä esitetyt ja kohdassa Arviointitehtävä luetellut arvioitavat vaikutukset tosin poikkeavat toisistaan. Ne ovat kyllä samansuuntaisia, mutta ne pitäisi esittää yhdenmukaisesti

eri kohdissa. Jälkimmäisessä on muutama kohta enemmän, vaikutukset maankäyttöön ja sähkö-energian tuottamiseen ilman savukaasupäästöjä on lisätty. Arviointiselostusvaiheessa on ristiriitoja tiedoissa vältettävä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että alue- ja yhdyskuntarakenteelliset vaikutukset ovat hankkeessa etukäteen arvioiden erityisen merkittäviä, ottaen huomioon hankkeen sijainti kaupunkiseudulla, samoin maisemavaikutukset, varsinkin kun hankealue sijaitsee osittain valtakunnallisesti arvokkaalla alueella. Näiltä osin tarkasteltavaa vaikutusaluetta tulisi laajentaa.

Vaikutukset voivat olla mm. pitkäkestoisia/ pysyviä tai lyhytkestoisia tai sitten rakennusaikaisia. Rakentamisen aikaiset vaikutukset kohdistuvat ohjelman ennakoarvion mukaan erityisesti maaperään ja luontoon, pysyviä/ pitkäaikaisia muutoksia aiheutuu muun muassa maisemalle. Rakentamisen aikaiset lyhytkestoisemmat vaikutukset kohdistuvat myös ihmisiin, esimerkkinä rakentamisesta aiheutuva liikenne.

Eri vaikutusten otsikoinnissa ja ryhmittelyssä olisi selkeämpää käyttää rakenteen lähtökohtana YVA- lain 2§ määritelmiä vaikutuksen kohteista.

Rakentamisaikaisten ja toiminnan aikaisten vaikutusten kohdentuminen tulisi arvioida samoin otsikoin kuin toiminnan aikaisten vaikutusten, eikä vaikutuslähteen perusteella.

Merkittävaksi arvioitavien vaikutusten lisäksi on ympäristövaikutusten arvioinnissa otettava huomioon muutkin merkittävaksi koetut vaikutukset, jotka tulevat esiin lausunnoissa ja etenkin yleensä mielipiteissä. Esiin tulleita asioita on jossain muodossa käsiteltävä arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelman heikkoutena ovat tässä otsikkokohdassa puutteelliset tiedot aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja oletuksista.

Selvityksissä käytetyt menetelmät ja niiden taustat ja oletukset tulee arviointiselostuksessa esittää selkeästi, koska ne tässä vaiheessa ovat osittain jääneet luettelonomaisiksi mahdollisuuksiksi ja niihin on vaikea ottaa kantaa. Se tekee arviointiselostusvaiheen haasteellisemmaksi, ja edellyttää suurempaa panostusta.

Olemassa olevan materiaalin käyttö osana selvityksiä on luonnollisesti tarkoituksenmukaista, mutta sen soveltuvuus tulee tarkistaa ja myös perustella ennen käyttöä ja lisäksi täydentää uusien selvityksin ja riittävin maastotöin kyseiseen arviointiin sopiviksi.

Arviointiohjelman lähdeluettelossa on kotimaisia lähteitä. Kuten tiedetään, tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutuksista on monenlaisia kansainvälisiä selvityksiä ja tutkimuksia, joita voi arviointiselostusvaiheessa hyödyntää, edellä mainitut soveltuvuuden ja ajan tasalla olon reunaehdot kuitenkin erityisesti huomioon ottaen.

Vaikutukset kulttuuriympäristöön ja muinaisjäänneksiin

Hankkeen sijainnin johdosta on arvioitava erityisen huolellisesti vaikutukset maakuntakaavaluonnoksessa osoitetun kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaaseen jokilaaksoon, Kyrönjokea seurailevan Kyrönkankaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi merkittävään tielinjaukseen ja matkailun vetovoima- alueen tavoitteisiin.

Muinaisjäännekset on inventoitava ja muinaismuistolain perusteella huomioitava.

Vaikutukset alueiden käyttöön

Kohdassa esitetään, mitä selvityksiä alueen nykyisestä käytöstä aiotaan tehdä. Kohdassa ei ole lainkaan mainittu, miten tai missä laajuudessa tai mihin kohdistuvina vaikutukset selvitetään hankealueella tai sen ulkopuolella. Kohtaa on huomattavasti täydennettävä arviointiselostusvaiheessa.

Hankkeen vaikutukset, ei vain nykytilanne, maankäyttöön ja nykyiseen kaavoitukseen, yhdyskunta- ja aluerakenteeseen on tarkoin selvitettävä. Selvitysvaiheessa myös on arvioitava hankkeen suhde maakuntakaavaan ja aikatauluihin. Pohjanmaan liitto toteaa tässä vaiheessa lausun-

nossaan ottavansa vaihekaava 2:n lähtöaineistoksi mm. kaikki tiedossa olevat tuulivoimahankkeet.

Lopullinen hankealueen rajausta ja kunnan mahdolliset omat tarpeet ratkaisevat myös kaava-alueiden rajauksen.

Vaikutukset ihmisten elinolosuhteisiin ja viihtyvyyteen

Kohdassa on lueteltu selvittävät vaikutukset ja esimerkinomaisesti useita keinoja vaikutusten selvittämiseksi.

Keinoja on syytä käyttää laajasti monipuolisen kuvan saamiseksi. Eri väestöryhmät tulee ottaa huomioon. Ihmisiin kohdistuvat ympäristövaikutukset kattavat YVA-lain määritelmässä vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Meluvaikutukset ja varjostukset kohdistuvat erityisesti ihmisiin ja ne olisi johdonmukaisempaa sijoittaa tämän kohdan alle. Eliöstöön kohdistuvat olisivat tällöin luontovaikutuksia. Melun osalta tulee selvittää myös infraäänien osuus.

Melun seuranta on myös otettava mukaan seurantaohjelmaan. On mahdollista, että melutaso muuttuu, joka tapauksessa laitosten hyvä huolto on tarpeen, jotta laitosten valmistajien myynti-hetkellä takaama taso ei heikkene niiden vanhetessa.

Vaikutukset virkistykseen, erityisesti retkeilyyn ja metsästyksen tulee selvittää alueen nykyisestä luonteesta johtuen, samoin vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen.

Haitallisten vaikutusten ehkäisyyn ja lieventämiseen tässä kohdassa on syytä kiinnittää huomiota. Joitakin keinoja on ohjelmassa mainittu.

Vaikutukset luontoon

Kappaleessa on kuvattu tiiviisti alueen luonnonolot ja hankealueen läheisyydessä sijaitsevat suojelualueet. Vaikka kuvauksesta saa varsin hyvän kuvan alueesta, ei sen pohjalta pysty arvioimaan lähtötietojen kattavuutta ja lisäselvityksien tarvetta.

Hankkeen vaikutusten arviointi on kohdistettu asianmukaisesti linnustoon, kasvillisuuteen ja alueen virkistyskäyttöön.

Ohjelmassa esitetty vaikutusten arvioinnin sisältö ja selvittämistapa linnuston, muun luonnon, suojeluarvojen sekä virkistystoiminnan osalta on riittävä. Tekstistä ei kuitenkaan tarkemmin käy ilmi, millä menetelmillä ja koska suunniteltuja lisäselvityksiä on tarkoitus toteuttaa. Niiden pätevyyttä ja käyttökelpoisuutta ei näin ollen voi arvioida.

Yhteysviranomaisen toteaa, että selvityksissä tulee noudattaa Suomen ympäristökeskuksen ympäristöoppaan (109) "Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa ohjeita. Esimerkiksi linnustoinventoinneissa käytetään vakioituja menetelmiä (Koskimies & Väisänen 1988, Koskimies 1994).

Arviointiohjelmassa on todettu, että alueelta on selvitetty luonnonsuojelu- metsä- ja vesilain arvokkaiden luontotyyppien esiintyminen. Näiden lisäksi tulisi kuitenkin selvittää, esiintyykö vaikutusalueella uhanalaisia luontotyypejä (Suomen ympäristö 8: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus). Toimittajat Anne Raunio, Anna Schulman ja Tytti Kontula). Selvitysten tulokset tulee huomioida tuulivoimaloiden sijoittamisessa.

Luontovaikutusten arvioinnin kannalta lähivaikutusten tarkastelualueen rajausta lienee pääsääntöisesti riittävä. Muuttolintujen osalta tulee olemassa olevan aineiston pohjalta arvioida lisäselvitysten tarve ja vaikutusalueen rajausta.

Myös tuulivoimapuiston vaikutusten seurannassa tulee ottaa huomioon linnusto.

Vaikutukset maisemaan

Maisema- ja kulttuuriympäristöanalyysi ovat aiheellisia. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on käsiteltävä erityisen huolellisesti. Maisemavaikutukset ovat hankkeessa muutenkin keskeisiä kysymyksiä ja ne on selvittävä esitettyä laajemmaltakin alueelta eri suunnista ja etäisyyksiltä sekä havainnollistettava monipuolisesti. Mäkien lakialueiden kalliopaljastumat ovat erityispiirre, joka tulee ottaa huomioon maisema- ja luontosyistä.

Muuta

Hankkeen riskitarkastelu, tuulivoimalaitoksen elinkaarikuvaus, epävarmuustekijät ja oletukset, haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot sekä vaikutusten seuranta tullaan arviointiohjelman mukaan esittämään arviointiselostuksessa. Näissäkään kohdissa ei kaikissa vielä ole kerrottu, millä menetelmillä tai oletuksilla aiheita lähestytään.

Arviointiselostukseen liittyvä vaikutusten seurantaohjelma tulee laatia hankkeen elinkaaren ajaksi. Esimerkiksi melutasossa saattaa tapahtua muutoksia pitkällä ajalla. Sama koskee yleensä luontovaikutuksia. Suositeltavaa on seurata myös vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Osallistuminen

Osallistuminen on kuvattu, ja se on järjestetty asianmukaisesti. Jatkossakin erityisesti maanomistajiin sekä hankkeen lähialueiden asukkaisiin ja eri toimijoihin on oltava kiinteästi yhteydessä.

YVA- hankkeissa on käytetty eräänä osallistamismuotona yhteistä tutustumista hankealueeseen asiasta kiinnostuneiden kanssa, jolloin osallistujat voivat paikan päällä esittää kysymyksiä. Tämä olisi suositeltavaa myös tuulivoimahankkeissa soveltuvien osin. Monet esitetyt ihmisiin kohdistuvien vaikutusten selvittämismenettelyt kuten asukaskyselyt, työpajatilaisuudet jne. ovat samalla osaltaan myös hyviä osallistamiskeinoja.

Raportointi

Arviointiohjelma on yleisulkoasultaan selkeä, tiivistelmä kahdella kielellä, mutta ohjelma on suppea. Tiivistelmä on asianmukaisesti käännetty ruotsiksi, koska eräät vaikutukset, kuten maisemavaikutukset saattavat ulottua Mustasaaren kaksikielisen kunnan puolelle.

Arviointiohjelman rakenne voisi olla tarkempi, ehkä silloin erityisesti vaikutusten arvioinnin menetelmät ja oletukset tulisivat järjestelmällisemmin kuvatuksi. Selkeämpi vaikutusten ryhmittely vaikutusten arviointikohdassa olisi eduksi luettavuudelle. Ryhmittelyssä on nyt sekä vaikutuksia, kuten melu, että vaikutusten kohteita, mikä on epä johdonmukaista.

Raportoinnissa on jatkossa kiinnitettävä huomiota mm. hankkeen visuaaliseen havainnollistamiseen kauempaa katsoen sekä alueella toimivien ja liikkuvien näkökulmasta. Arviointiohjelmassa olisi jo ollut tarpeen olla joitakin esimerkkejä.

Tuulivoimalaitoksista ja perustusvaihtoehdoista arviointiohjelmassa on selkeät mallikuvat. Arviointiohjelman kartat ovat värillisinä osittain hyvin luettavia mutta turhan pieniä. Mittakaava vaihtelee, joten joitakin seikkoja on vaikea vertailla tai erottaa ilman lisäkartoja. Tietojen koostaminen selkeämmin mittakaavalliselle peruskartalle helpottaisi huomattavasti asioiden tarkastelua. Maaston korkeuserojen havainnollistaminen arviointiselostusvaiheessa on tarpeen.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma sisältää pääosin ne asiat, joita YVA- laissa ja asetuksessa edellytetään.

Ohjelmassa on korjattavia puutteita ja täydennystarpeita, mutta ne voidaan yhteysviranomaisen käsityksen mukaan korjata arviointiselostusvaiheessa. YVA- asetuksen näkökulmasta epätasaisin ohjelmaisuus on asetuksen 9§ 1 momentin kohta 4); ja siinä aineiston hankinnassa käytävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista. Tiedotuksessa ja arviointiselostuksessa on tuotava oleelliset muutokset selkeästi esille ja korjattava selostukseen puutteet tai ristiriitaisuudet joita ohjelmassa esiintyy.

Yhteysviranomaisen lausunnossa edellä esitetyt muutos- korjaus- tai täydennystarpeet on otettava huomioon arviointiselostuksessa, ja selostuksessa on myös todettava, miten.

Myös yhteysviranomaiselle saapuneissa lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt muut korjaukset, oleelliset seikat tai ehdotukset sekä merkittäväksi tunnistetut tai koetut vaikutukset on otettava huomioon ja käsiteltävä seuraavassa vaiheessa.

Sekä rakentamisaikaisten että pitkäkestoisten haitallisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseen ja lieventämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Arviointiohjelmassa on mainittu esimerkkei-

nä keinoista tuulivoimalaitosten sijoittelu, koko, maakaapeleiden linjaus ja perustustekniikka, jotka voivatkin paljon vaikuttaa lopputulokseen. Lisäksi maankäytön suunnittelun yhteydessä voidaan tutkia parhaita tie- ja kulkuyhteyksiä ja miten tuulivoimapuiston alue muutoinkin liitetään yhdyskuntarakenteeseen. Vaikutuksia on selvitettävä riittävän laajalta alueelta. Arviointiselostus on kokonaisuudessaan laadittava huolellisesti, jotta arvioinnista muodostuisi riittävä.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteen esittäjille. Lisäksi lausunto pidetään yleisön nähtävillä toukokuun loppupuolelta alkaen kuukauden ajan Maalahden kunnan virallisella ilmoitustaululla kunnantalolla sekä kunnankirjastossa niiden virka- tai aukioloaikoina. Lisäksi lausunto tulee nähtäville Länsi-Suomen ympäristökeskuksen internetsivuille osoitteessa www.ymparisto.fi/lsu/yva-vireilla. Lausunto käännetään ruotsiksi. Yhteysviranomainen on toimittanut hankkeesta vastaavalle kopiot annettujen lausuntojen ja mielipiteiden alkuperäiskappaleista. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksen arkistossa.

Johtaja

Pertti Sevola

Kehityspäällikkö

Riitta Kankaanpää-Waltermann

Suoritemaksu

5450 €

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1387/ 2006) olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Jakelu

EPV Tuulivoima Oy, suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät
Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiohjelmaa

